

Συνέντευξη Έθνος

ΕΥΡΩΠΗ

1. Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε, τα τελευταία χρόνια καταγράφεται στις κοινωνίες της Ένωσης μία αποστασιοποίηση των πολιτών από το ευρωπαϊκό εγχείρημα, μια αυξανόμενη κριτική και δυσαρέσκεια απέναντι στην ικανότητα της να ανταποκριθεί σε ανάγκες των πολιτών της, μια κρίση εμπιστοσύνης που οδηγεί σε εσωστρέφεια και εθνική αναδίπλωση. Πως ερμηνεύετε αυτό το φαινόμενο;

Απάντηση: Η Ένωση κατάφερε τα τελευταία πενήντα χρόνια να διασφαλίσει για τους πολίτες της ειρήνη και ανάπτυξη, εμβάθυνση της δημοκρατίας, ευημερία για όλο και περισσότερα κοινωνικά στρώματα. Όμως νέα δεδομένα διαμορφώνουν μια νέα πραγματικότητα. Για παράδειγμα οι συνέπειες της παγκοσμιοποίησης στην οικονομία και στην κοινωνία, οι ραγδαίες εξελίξεις στις τεχνολογίες, η μετανάστευση προς την Ευρώπη από την Αφρική και την Ασία, η διεύρυνση της Ένωσης με νέα κράτη-μέλη, η ανάγκη ενός ενεργού ρόλου στη διεθνή σκηνή δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν με τα υπάρχοντα μέσα. Η νέα πραγματικότητα επιτάσσει στην Ένωση να προσαρμοσθεί. Οι πολίτες της Ένωσης το αντιλαμβάνονται αλλά δεν βλέπουν πειστικές αντιδράσεις. Απαιτούν γι' αυτό μια στενότερη συνεργασία στα κρίσιμα θέματα, ώστε να προκύψουν λύσεις, αυτό που συνοπτικά θα το λέγαμε «περισσότερη Ευρώπη».

2. Ερώτηση: Αλλά αυτή η «περισσότερη Ευρώπη» ολιγώρησε.

Απάντηση: Η ελλειπής ανταπόκριση των ηγεσιών σ' αυτήν την πρόκληση δημιούργησε ένα ρεύμα δυσαρέσκειας και κριτικής. Οδήγησε τελικά σε μια μεγάλη προσπάθεια μεταρρύθμισης που

εκφράσθηκε στην σύνταξη του Σχεδίου για ένα Σύνταγμα της Ένωσης. Ήταν ένα μεγάλο βήμα στην κατεύθυνση μιας στενότερης συνεργασίας παρά τις όποιες ατέλειες ή επιμέρους ελλείψεις. Ένα βήμα βέβαια που απέχει ακόμη πολύ από μια πολιτική ενοποίηση.

3. Ερώτηση: Όμως αυτό το βήμα έμεινε μετέωρο.

Απάντηση: Ναι. Η απόρριψη του σχεδίου Συντάγματος της Ένωσης με τα δημοψηφίσματα της Γαλλίας και της Ολλανδίας, η πιθανή άρνηση της Μεγάλης Βρετανίας να το επικυρώσει στο ενδεχόμενο δημοψήφισμα και η εκκρεμότητα με την κύρωση του σε έξη ακόμη χώρες ανέκοψαν την δυναμική που είχε διαμορφωθεί για διευρυμένες και πιο αποτελεσματικές πολιτικές. Η Ευρώπη έμεινε ξαφνικά στάσιμη και έδειξε μεγάλη αναποφασιστικότητα αν θέλει περισσότερη δημοκρατία, ενισχυμένη την κοινωνική διάστασή της και αναμορφωμένους θεσμούς και διαδικασίες.

4. Ερώτηση: Σε τι οφείλεται αυτή η εμπλοκή;

Απάντηση: Όλη η εξέλιξη της Ένωσης από την ίδρυση της μέχρι σήμερα είναι αποτέλεσμα συγκρασμού διαφορετικών ή και αντίθετων απόψεων των κρατών-μελών για το όραμα που έχουν για την Ευρώπη, για το εύρος των πολιτικών της Ένωσης μέχρι και για τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που θεσπίζει στο ένα ή στο άλλο θέμα. Το ίδιο συνέβη και κατά την εκπόνηση του σχεδίου Συντάγματος. Επιδιώχθηκε μια σύνθεση θέσεων μεταξύ των χωρών που θέλουν να προχωρήσουν στην κατεύθυνση της πολιτικής ενοποίησης και εκείνων που δεν θέλουν ενοποίηση, αλλά κυρίως διακυβερνητική συνεργασία, ώστε η Ένωση να παραμείνει κατά βάση στο σημερινό επίπεδο εξέλιξης της. Το αποτέλεσμα ήταν να μην υπάρξει μια

γενναία αλλαγή αλλά ένα ελάχιστο επίπεδο μεταρρυθμίσεων σε κάποιους θεσμούς και διαδικασίες.

Ο τελικός συμβιβασμός βρίσκει δυσαρεστημένες και τις δύο πλευρές. Μια δυσαρέσκεια που εκδηλώθηκε σε δύο δημοψηφίσματα αλλά ενυπάρχει ως αντίρρηση σε ευρύτατα στρώματα και στις άλλες εθνικές κοινωνίες.

5. Ερώτηση: Και τώρα που βρισκόμαστε;

Απάντηση: Η κρίση που δημιουργήσε η έκβαση των δύο δημοψηφισμάτων οδήγησε στην απόφαση να υιοθετηθεί μια περίοδος προβληματισμού για να εκτιμηθεί η κατάσταση και να ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις για το παραπέρα. Η εκτίμηση αυτή και η χάραξη της νέας πορείας γίνεται τώρα από την Γερμανική Προεδρία. Θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου. Η κατάσταση όμως της μέχρι τώρα απραξίας επιδείνωσε το κλίμα της αναποτελεσματικότητας της Ένωσης, αφού τα προβλήματα χρονίζουν, οι εξελίξεις στον περίγυρό μας τρέχουν και απαντήσεις δεν υπάρχουν. Το στρατόπεδο των όσων δεν επιθυμούν μια όλο και στενότερη συνεργασία ενισχύθηκε. Η τάση που θα επηρεάσει τις εξελίξεις είναι μάλλον εκείνη που θέλει να περιορίσει το εύρος των προτεινομένων από το Σχέδιο Συντάγματος αλλαγών.

6. Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε, μετέχετε στην «Επιτροπή Σοφών» που έχει συγκροτηθεί από προσωπικότητες ευρωπαϊκού κύρους προκειμένου να υποβάλλετε προτάσεις για την έξοδο από την κρίση. Ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας;

Απάντηση: Θα μπορούσε κανείς να συνοψίσει τις διαφορετικές προτάσεις και τις παραλλαγές τους σε δύο κεντρικά ρεύματα σκέψης. Υπάρχει κατ' αρχήν το ρεύμα εκείνων που πιστεύουν στην ανάγκη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, της αυθεντικής πολιτικής ενοποίησης της Ευρώπης ως μόνης αξιόπιστης προϋπόθεσης για να απαντηθούν αποτελεσματικά τα αιτήματα και οι ανάγκες των πολιτών της. Σε αυτούς δεν ανήκουν μόνο οι Γάλλοι που απέρριψαν το σχέδιο Συντάγματος ζητώντας ένα σχέδιο με περισσότερη Ευρώπη αλλά και εκείνοι που ασπάζονται το υπάρχον σχέδιο και θέλουν με κατάλληλη καμπάνια να πείσουν ότι σ' αυτή τη φάση είναι το μέγιστο που μπορεί να επιτευχθεί, ώστε να καταστεί δυνατή η αποδοχή του.

Στον αντίποδα αυτής της προσέγγισης βρίσκονται οι κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που δεν υποστηρίζουν μια στενότερη συνεργασία και αρνούνται την πολιτική ενοποίηση. Για παράδειγμα οι Βρετανοί, αν και η ηγεσία τους συνήνεσε στο τελικό σχέδιο του Συντάγματος, θεωρείται βέβαιο ότι θα το καταψηφίσουν όταν τεθεί στην κρίση τους. Το συμπέρασμα είναι ευδιάκριτο: Το σχέδιο Συντάγματος δεν μπορεί σ' αυτή τη φάση ούτε να βελτιωθεί στην κατεύθυνση που θέλουν οι λεγόμενοι ευρωπαϊστές ούτε να παραμείνει ως έχει, με την ελπίδα ότι θα μπορέσουν να πεισθούν όλες οι εθνικές κοινωνίες να το ψηφίσουν.

7. Ερώτηση: Συνεπώς βρισκόμαστε μπροστά σε αδιέξοδο;

Απάντηση: Πιστεύω πως όχι. Πρέπει να επιχειρήσουμε μια τρίτη προσέγγιση. Διαφορετικά θα μείνουμε στην Ευρώπη του χθες, θα ενισχύσουμε την σταδιακή αποδυνάμωση των θεσμών και των πολιτικών της και θα απαξιώσουμε όσα έχουμε μέχρι σήμερα

κατακτήσει. Στο τέλος αν δεν υπάρξει κάποιο βήμα μπροστά θα απομείνει μια μεγάλη αγορά όπου οι ισχυροί θα μπορούν να γίνουν ακόμη πιο ισχυροί σε βάρος των μικρών και των ασθενέστερων.

8. Ερώτηση: Και ποια είναι η τρίτη προσέγγιση;

Απάντηση: Να επικεντρωθούμε στα μεγάλα ζητήματα που οδήγησαν τις ηγεσίες της Ένωσης να συμφωνήσουν το 2001 στο Λάκεν για το ποιες πρέπει να' ναι οι προτεραιότητες της Ένωσης για ν' ανταποκριθεί στις σύγχρονες προκλήσεις. Και με κριτήριο αυτές να προσεγγίσουμε το κείμενο του σχεδίου Συντάγματος, να επιλέξουμε τι κρατάμε και τι αφήνουμε για μεταγενέστερη μεταρρύθμιση.

9. Ερώτηση: Ποιές είναι αυτές οι προτεραιότητες που συγκέντρωναν συναίνεση από όλους και εξακολουθούν να είναι επίκαιρες και σήμερα;

Απάντηση: Ένα κεντρικό ζήτημα είναι η αποτελεσματικότητα της Ένωσης. Οι θεσμοί της, τα όργανα της Ένωσης και η σχέση μεταξύ τους έχουν καταστεί περίπλοκοι, γραφειοκρατικοί, αδιαφανείς. Με την αύξηση των κρατών-μελών σε 27 τα προβλήματα έχουν επιδεινωθεί. Χρειαζόμαστε μια συνολική αναμόρφωση που θα επιτρέπει ταχύτερη λήψη αποφάσεων και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ως προς τον στόχο που επιδιώκεται. Είναι αναγκαίο να γίνουν αποδεκτές οι αλλαγές στον τρόπο άσκησης της Προεδρίας στην Ένωση, στην λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην διαδικασία και τις προϋποθέσεις για την λήψη αποφάσεων από τα όργανα. Για παράδειγμα να ισχύσει σε μεγαλύτερη έκταση η αρχή της πλειοψηφίας και να υπολογίζεται κατά πιο δημοκρατικό τρόπο η πλειοψηφία. Η πλειοψηφία να μην

διαμορφώνεται μόνο επί τη βάσει των ψήφων που διαθέτει κάθε κράτος-μέλος αλλά να υπολογίζεται και το μέγεθος του πληθυσμού τους, ώστε η απόφαση να εκφράζει τόσο την πλειοψηφία των κρατών όσο και την πλειοψηφία των πολιτών της Ένωσης. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να αναβαθμισθεί, το ίδιο και η συμμετοχή των Εθνικών Κοινοβουλίων στην ευρωπαϊκή πορεία. Όλα αυτά συντελούν στην ενίσχυση της δημοκρατίας.

10. Ερώτηση: Αυτή η θεσμική μεταρρύθμιση αρκεί;

Απάντηση: Όχι. Χρειάζεται εξίσου η εμβάθυνση και διεύρυνση κρίσιμων πολιτικών. Η αποτελεσματικότητα της Ένωσης θα κριθεί από το κατά πόσο οι πολιτικές της απαντούν στα ζωτικά ζητήματα της σύγχρονης πραγματικότητας.

Θα κριθεί από το εάν η Ένωση θα διαδραματίσει έναν ουσιαστικότερο ρόλο στην διεθνή σκηνή για περισσότερη ειρήνη, συνεργασία δικαιοσύνη. Από το πως διαμορφώνεται μια πιο αποτελεσματική πολιτική άμυνας και ασφάλειας. Πως απαντάμε στα μεταναστευτικά ρεύματα και στην πρόκληση μιας ομαλής ενσωμάτωσής τους. Πως προσδιορίζουμε όρους για μια πιο ασφαλή καθημερινότητα απέναντι στην οργανωμένη ή μη εγκληματικότητα. Πως εξασφαλίζουμε την εφαρμογή μιας κοινωνικής πολιτικής. Η απαρίθμηση είναι ενδεικτική. Πρέπει να προσπαθήσουμε να εντάξουμε όσο περισσότερες πολιτικές μπορούμε με την συναίνεση όλων.

11. Ερώτηση: Και οι ευαισθησίες που οδηγούν στην άρνηση τότε των μεν τότε των δε;

Απάντηση: Πρέπει να τις επανεκτιμήσουμε, κάποιες να σεβασθούμε. Για παράδειγμα υπάρχουν χώρες που αντιδρούν κατηγορηματικά είτε για λόγους ιστορικούς είτε από ευρωσκεπτικισμό στον χαρακτηρισμό της νέας συνθήκης ως Σύνταγμα. Όμως η επωνυμία παρά την συμβολική της σημασία δεν πρέπει να είναι εμπόδιο, ώστε να ματαιωθούν άμεσα αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Μπορούμε να δώσουμε στο νέο εγχείρημα την νομική μορφή μιας Συνθήκης όπως είχαν όλες οι προηγούμενες ρυθμίσεις πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η εξέλιξη της Ένωσης. Άλλες λύσεις, που δεν θα μπορούν να γίνουν τώρα αποδεκτές θα εξετασθούν αργότερα. Η προσαρμογή της Ένωσης πρέπει να είναι μια διαρκής διαδικασία.

12. Ερώτηση: Είναι αρκετή μια τέτοια Ευρώπη για να απαντήσει στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι λαοί της.

Απάντηση: Σίγουρα όχι. Όμως ποια είναι η κατάσταση σήμερα. Ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη υποστηρίζονται όλες οι επιλογές, από την εφαρμογή των μέχρι τώρα συνθηκών χωρίς νέες τροποποιήσεις έως την εκπόνηση ενός νέου σχεδίου Συντάγματος που θα περιελάμβανε ρυθμίσεις στην κατεύθυνση της πολιτικής ενοποίησης, επιπλέον εκείνων που υπάρχουν στο υφιστάμενο ήδη και αμφισβητούμενο ως ανεπαρκές σχέδιο. Οι διχογνωμίες πολλαπλασιάζονται αν συνεκτιμήσουμε και τις διαφορετικές θέσεις που υποστηρίζονται για μείζονα ζητήματα όπως είναι το θέμα, αν υπάρχει ευρωπαϊκή ταυτότητα ή το μέλλον των ενδεχόμενων διευρύνσεων. Η απραξία και η χωρίς τέλος συνέχιση της συζήτησης θα έχουν ως αποτέλεσμα να υπερισχύσουν στην πράξη οι απόψεις που θέλουν την Ένωση μόνο ως μια ενιαία αγορά.

Είναι σημαντικό να μπορέσουμε να δώσουμε και πάλι μια δυναμική στο στοιχείο που ήταν πάντα ζωτικό για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη βήμα βήμα μετεξέλιξή της. Να μπορέσουμε στη συνέχεια να επιδιώξουμε παρά πέρα στόχους με επιμέρους συνεργασίες για όσους το επιθυμούν, όταν δεν συναινούν όλοι. Γι' αυτό και υποστηρίζω την προσέγγιση που μπορεί να μας βγάλει από το αδιέξοδο, να προχωρήσουμε στην αποδοχή αυτού που διαφαίνεται σήμερα ως κοινά αποδεκτό, αν και υστερεί σε σχέση με το επιβαλλόμενο.

13. Ερώτηση: Σ' αυτήν την βήμα-βήμα εξέλιξη ποιο θα ήταν το επόμενο βήμα.

Απάντηση: Πρέπει κατά' αρχήν ν' ανοίξει και πάλι η συζήτηση για την οικονομική διακυβέρνηση της Ένωσης. Να αποκατασταθεί μια ισορροπία μεταξύ της Οικονομικής και Νομισματικής πτυχής της ΟΝΕ. Οι πολιτικοί υπόλογοι για την οικονομική πορεία της Ένωσης, το ECOFIN, να έχουν ανάλογες εξουσίες απέναντι στην Κεντρική Τράπεζα χωρίς να αναιρεθεί η ανεξαρτησία της που είναι αναγκαία.

Πρέπει να δούμε πως η ενισχυμένη Ένωση που θα προκύψει από την υιοθέτηση της νέας συνθήκης μπορεί να συμβάλλει στην συνδιαμόρφωση μιας παγκόσμιας δημοκρατικής διακυβέρνησης. Να πιέσει για την αναβάθμιση κρίσιμων διεθνών οργανισμών όπως ο ΟΗΕ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Διεθνής Τράπεζα κ.α. Να πρωτοστατήσει στην διαμόρφωση ενός πολυμερούς μοντέλου συνεργασίας μεταξύ διεθνών οργανισμών και αντιπροσωπευτικών χωρών απ' όλο τον κόσμο, ώστε η συζήτηση

σε ανώτατο επίπεδο να μην περιορίζεται μόνο στα μέλη του G8, όπως συμβαίνει σήμερα.

Κι ακόμη: Να εξετάσουμε πως μπορεί η Ένωση να παρέμβει σε παγκόσμια κλίμακα για να αναχαιτίσει τις αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης.

Να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική πολιτική απέναντι στα απειλητικά περιβαλλοντικά προβλήματα με μια στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη.

Αλλά να ανταποκριθεί και σε προκλήσεις πιο εξειδικευμένες όπως η διαμόρφωση μιας πολύπλευρης μακροχρόνιας πολιτικής στη σχέση της με την Κίνα.

14. Ερώτηση: Σε ποιες προκλήσεις θα επικεντρώνατε την ημερήσια διάταξη της επόμενης ημέρας;

Απάντηση: Πρέπει να πιέσουμε για αποφάσεις που θα διευρύνουν και θα εμβαθύνουν πολιτικές που αφορούν τα άμεσα, τα ζωτικά συμφέροντα των πολιτών της Ένωσης. Να μην αφεθούμε στην αγορά ως μόνο ρυθμιστικό παράγοντα της κοινωνίας. Είμαστε κοινότητα αξιών και αρχών και αυτό πρέπει να αντανakλάται στις πολιτικές μας. Να δώσουμε μια νέα ώθηση στις πολιτικές για την οικονομία της γνώσης, την απασχόληση και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, τις αποφάσεις της Λισσαβόνας. Να επικεντρωθούμε στην έρευνα και στην παιδεία, κεντρικές προϋποθέσεις ανάπτυξης και ευημερίας στην σύγχρονη πραγματικότητα. Να προωθήσουμε πολιτικές που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή, όπως αυτές που

συμπεριλήφθηκαν στο σχέδιο Συντάγματος. Να συμφωνήσουμε τέλος ότι η επιτυχία της Ένωσης απαιτεί περισσότερους πόρους στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

- 15. Ερώτηση:** Πιστεύετε ότι το εγχείρημα που επεξεργάζεστε στην επιτροπή Σοφών θα έχει επιτυχία;

Απάντηση: Πιστεύω ότι μπορεί να συσπειρώσει γύρω του μια μεγάλη πλειοψηφία πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων. Ελπίζω η Γερμανική Προεδρία να μπορέσει να αξιοποιήσει τα αποτελέσματά μας στην Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου.

- 16. Ερώτηση:** Για ποιον λόγο, άραγε, η ελληνική κυβέρνηση και προσωπικά ο κ. Καραμανλής δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Γιατί αυτή η έλλειψη κινητικότητας;

Απάντηση: Η χώρα μας λόγω του μεγέθους της, της γεωπολιτικής της θέσης, των εθνικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει οφείλει να έχει σχέδιο για την Ευρώπη και τον ρόλο μας σ' αυτήν, να παίρνει πρωτοβουλίες που το υπηρετούν. Αν συμπεριφέρεται ως μικρή χώρα, που την ενδιαφέρουν μόνο τα δικά της θέματα, οι εταίροι μας θα αδιαφορούν μονίμως γι' αυτήν. Υπάρχουν χώρες του ιδίου ή και μικρότερου μεγέθους από την Ελλάδα των οποίων η φωνή ακούγεται, γιατί ενδιαφέρονται και συμμετέχουν στην διαμόρφωση των ευρωπαϊκών πολιτικών. Παράδειγμα η Σουηδία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία όταν ήταν πρωθυπουργός ο κ. Γκουτέρες. Ο κ. Καραμανλής όπως δείχνουν τα πεπραγμένα της θητείας του έχει επιλέξει -όχι μόνο απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση- την τακτική της παθητικής παρακολούθησης όσων συμβαίνουν. Με αυτή την λογική εγκατέλειψε λίγους μήνες μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης

της χώρας όσα είχαμε κατακτήσει επίπονα και με σκληρές διαπραγματεύσεις στις αποφάσεις του Ελσίνκι. Αυτή η στάση είναι συνέπεια της έλλειψης ενδιαφέροντος, άγνοιας, αποφυγής δυσκολιών και επαρχιωτισμού, αποτέλεσμα του γεγονότος ότι δεν είχε καμία ευρωπαϊκή εμπειρία προτού γίνει πρωθυπουργός.

17. Ερώτηση: Υπάρχει, εν δυνάμει έστω, πρόβλημα «ευρωσκεπτικισμού» στην Ελλάδα;

Απάντηση: Εκτιμώ ότι στην Ελλάδα ισχύει ό,τι και στις περισσότερες άλλες χώρες. Αφενός, αναγνωρίζεται από την μεγάλη πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας η συμβολή της Ένωσης στην διασφάλιση της ειρήνης, της δημοκρατίας και τις ευημερίας στα πενήντα χρόνια της ύπαρξης της. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα, η συμβολή της με τους κοινοτικούς πόρους στην ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή, με την νομοθεσία της στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και της κοινωνίας. Αφετέρου διαπιστώνονται ελλείψεις και υστερήσεις -άποψη που υιοθετώ και εγώ- οι οποίες δίνουν βάση για άσκηση κριτικής. Την θεωρώ επιβεβλημένη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αμφισβητείται ο ρόλος της Ένωσης και η σημασία για την χώρα μας της Ευρωπαϊκής πορείας.

18. Ερώτηση: Είναι προς το συμφέρον της Ελλάδας οι δύο ταχύτητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Και πρέπει η Ελλάδα να έχει ως στόχο την ένταξή της στην πρώτη ταχύτητα;

Απάντηση: Η Ευρώπη των 27 είναι πια μια ιδιαίτερα μεγάλη συνένωση κρατών που συγχρόνως χαρακτηρίζεται σ' αυτό το στάδιο από ανισότητες, ιδιομορφίες, αποκλίνουσες αντιλήψεις για το μέλλον της Ένωσης. Δεν μπορεί να προχωρήσει όταν σε κάθε

ζήτημα θα πρέπει να συμμορφώνεται με την άποψη του πλέον διστακτικού εταίρου ή εκείνου που θέλει να παρεμποδίσει τις εξελίξεις. Χρειάζεται γι' αυτό μια πρωτοπορία κρατών που θα ηγηθούν στην εμβάθυνση των πολιτικών της Ένωσης, ένα σχήμα ανοιχτό σε όποιον επιθυμεί στην συνέχεια να προσχωρήσει. Οι δύο ταχύτητες είναι επιβεβλημένες. Η Ελλάδα με την προσχώρησή της στην ΟΝΕ απέδειξε ότι έχει και την πολιτική βούληση και τις ικανότητες να συμμετέχει στον κεντρικό πυρήνα της Ένωσης, άρα και να συμμετάσχει στο όποιο σχήμα της λεγόμενης πρώτης ταχύτητας. Αυτό θα έχει αναμφισβήτητα επιπτώσεις στην αναβάθμιση του ρόλου της Ελλάδας, αλλά και για τα ωφέληματα που θα μπορεί να αντλήσει, για την ικανότητα της να επηρεάζει ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις. Όμως ας μην γελιόμαστε. Χρειάζεται προσπάθεια, συνέπεια, παρουσία, επιδόσεις που να αποδεικνύουν, αν διαμορφωθεί η Ευρώπη των δύο ταχυτήτων, ότι είμαστε άξιοι να ενταχθούμε στην πρώτη ταχύτητα. Πρέπει να το επιδιώξουμε, αποτελεί εθνική ανάγκη.